

Bruxelles, 2. srpnja 2019.
(OR. en)

10162/19

ECOFIN 617
UEM 220
SOC 469
EMPL 358
COMPET 498
ENV 589
EDUC 304
RECH 337
ENER 341
JAI 699
FSTR 120
REGIO 156

NAPOMENA

Od:	Glavno tajništvo Vijeća
Za:	Odbor stalnih predstavnika / Vijeće
Br. dok. Kom.:	9933/19 - COM(2019) 509 final
Predmet:	Preporuka za PREPORUKU VIJEĆA o Nacionalnom programu reformi Španjolske za 2019. i davanje mišljenja Vijeća o Programu stabilnosti Španjolske za 2019.

Za delegacije se u prilogu nalazi navedeni nacrt preporuke Vijeća, kako su ga revidirali i usuglasili različiti odbori Vijeća na temelju Prijedloga Komisije COM(2019) 509 final.

PREPORUKA VIJEĆA

od ...

o Nacionalnom programu reformi Španjolske za 2019. i davanje mišljenja Vijeća o Programu stabilnosti Španjolske za 2019.

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 121. stavak 2. i članak 148. stavak 4.,

uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EZ) br. 1466/97 od 7. srpnja 1997. o jačanju nadzora stanja proračuna i nadzora i koordinacije ekonomskih politika¹, a posebno njezin članak 5. stavak 2.,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) br. 1176/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. studenoga 2011. o sprečavanju i ispravljanju makroekonomskih neravnoteža², a posebno njezin članak 6. stavak 1.,

uzimajući u obzir preporuku Europske komisije,

uzimajući u obzir rezolucije Europskog parlamenta,

uzimajući u obzir zaključke Europskog vijeća,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za zapošljavanje,

uzimajući u obzir mišljenje Gospodarskog i financijskog odbora,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za socijalnu zaštitu,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za ekonomsku politiku,

¹ SL L 209, 2.8.1997., str. 1.

² SL L 306, 23.11.2011., str. 25.

budući da:

- (1) Komisija je 21. studenoga 2018. donijela Godišnji pregled rasta, čime je označen početak europskog semestra za koordinaciju ekonomskih politika za 2019. U njemu je posebna pozornost posvećena europskom stupu socijalnih prava, koji su Europski parlament, Vijeće i Komisija proglasili 17. studenoga 2017. Prioritete Godišnjeg pregleda rasta potvrdilo je Europsko vijeće 21. ožujka 2019. Komisija je 21. studenoga 2018. na temelju Uredbe (EU) br. 1176/2011 donijela Izvješće o mehanizmu upozoravanja, u kojemu je utvrđeno da je Španjolska jedna od država članica za koju će se provesti detaljno preispitivanje. Istog je dana Komisija donijela i Preporuku za preporuku Vijeća o ekonomskoj politici europodručja, koju je Europsko vijeće potvrdilo 21. ožujka 2019. Vijeće je 9. travnja 2019. donijelo Preporuku o ekonomskoj politici europodručja³ („Preporuka za europodručje za 2019.”) u kojoj je utvrđeno pet preporuka za europodručje („preporuke za europodručje”).
- (2) Kao država članica čija je valuta euro te s obzirom na blisku međusobnu povezanost ekonomija u ekonomskoj i monetarnoj uniji, Španjolska bi trebala osigurati punu i pravodobnu provedbu Preporuke za europodručje za 2019., kako je navedeno u preporukama od 1. do 4. u nastavku. Konkretno, mjerama kojima se povećava produktivnost odgovorit će se na prvu preporuku za europodručje, koja se odnosi na povećanje produktivnosti radi ponovne uspostave ravnoteže u europodručju upotrebom neočekivanih prihoda za smanjenje javnog duga i usmjeravanjem ekonomske politike povezane s ulaganjima na specifičirana područja doprinijet će se rješavanju druge preporuke za europodručje u vezi s obnovom pričuva i poticanjem ulaganja, dok će se mjerama kojima se poboljšavaju vještine i zapošljivost doprinijet će se rješavanju treće preporuke za europodručje, koja se odnosi na funkcioniranje tržišta rada.

³ SL C 136, 12.4.2019., str. 1.

- (3) Izvješće za Španjolsku za 2019. objavljeno je 27. veljače 2019. U izvješću je ocijenjen napredak Španjolske u smislu preporuka za pojedinu zemlju koje je Vijeće donijelo 13. srpnja 2018.⁴, mjera poduzetih slijedom preporuka za pojedinu zemlju donesenih prethodnih godina te napredak Španjolske u ostvarenju njezinih nacionalnih ciljeva u okviru strategije Europa 2020. Izvješće sadržava i detaljno preispitivanje na temelju članka 5. Uredbe (EU) br. 1176/2011, čiji su rezultati također objavljeni 27. veljače 2019. Komisija u svojoj analizi zaključuje da u Španjolskoj postoje makroekonomske neravnoteže. U kontekstu slabog rasta produktivnosti visoka razina unutarnjeg i vanjskog duga, uključujući javni i privatni dug, i visoka nezaposlenost i dalje su slabe točke koje imaju prekogranični značaj. Napreduje smanjenje duga privatnog sektora, no i dalje postoji znatna potreba za razduživanjem. Unatoč kontinuirano snažnom rastu bruto domaćeg proizvoda (BDP) udio državnog duga u BDP-u i dalje je visok. Nastavlja se brzi pad stope nezaposlenosti, koja je i dalje vrlo visoka, dok je zbog visokog stupnja segmentacije tržišta rada na ugovore o radu na određeno vrijeme i ugovore o radu na neodređeno vrijeme onemogućen brži rast produktivnosti rada. Nakon što je u razdoblju od 2012. do 2015. ostvaren snažan napredak u provedbi reformi, razvoj političke situacije u prošloj godini doprinio je usporavanju napretka u provedbi preporuka za pojedinu zemlju donesenih prethodnih godina. Postojećim povoljnim gospodarskim stanjem otvaraju se mogućnosti za provedbu preostalih reformi u cilju povećanja otpornosti španjolskog gospodarstva i ubrzavanja rasta njegove produktivnosti.
- (4) Španjolska je 30. travnja 2019. dostavila svoj Nacionalni program reformi za 2019. i svoj Program stabilnosti za 2019. Kako bi se uzela u obzir njihova povezanost, oba su programa ocijenjena istodobno.

⁴ SL C 320, 10.9.2018., str. 33.

- (5) U Programu stabilnosti za 2019. navode se mjere koje su poduzete radi primjene preventivnih i korektivnih instrumenata predviđenih španjolskim Zakonom o stabilnosti. Međutim, u njemu se ne navode planovi o automatskom izvršavanju tih instrumenata i preispitivanju pravila o rashodima iz Zakona o stabilnosti, u cilju jačanja doprinosa tog Zakona fiskalnoj konsolidaciji, osobito u razdoblju gospodarskog uspona. U području javne nabave bit će ključna ambiciozna provedba Zakona o ugovorima u javnom sektoru donesenog u 2017., u cilju poboljšanja učinkovitosti javne potrošnje i sprečavanja nepravilnosti. Konkretno, važno je da nova upravljačka struktura, posebice Neovisni ured za regulativu i nadzor, može djelotvorno obavljati zadaće koje su joj dodijeljene te da se brzo donese sveobuhvatna nacionalna strategija o javnoj nabavi uz aktivno sudjelovanje javnih naručitelja i subjekata na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini. Naposljetku, u 2019. predviđena je provedba niza preispitivanja potrošnje te bi se provedbom preporuka koje su ishod tih preispitivanja trebalo potaknuti povećanje djelotvornosti javne potrošnje.
- (6) Pri programiranju u okviru europskih strukturnih i investicijskih fondova („ESI fondovi”) za razdoblje 2014. – 2020. u obzir su uzete relevantne preporuke za pojedine zemlje. Kako je predviđeno člankom 23. Uredbe (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća⁵, ako je potrebno poduprijeti provedbu relevantnih preporuka Vijeća, Komisija može zatražiti od države članice da preispita i predloži izmjene svojeg sporazuma o partnerstvu i relevantnih programa. Komisija je pružila dodatne pojedinosti o tome kako bi primijenila tu odredbu u smjernicama o primjeni mjera kojima se učinkovitost ESI fondova povezuje s dobrim gospodarskim upravljanjem.

⁵ Uredba (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o utvrđivanju zajedničkih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu, Europskom poljoprivrednom fondu za ruralni razvoj i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo i o utvrđivanju općih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo te o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1083/2006 (SL L 347, 20.12.2013., str. 320.).

- (7) Slijedom pravodobnog i trajnog smanjenja prekomjernog deficita i Odluke Vijeća (EU) 2019/1001⁶ o ukidanju postupka u slučaju prekomjernog deficita, Španjolska je obuhvaćena preventivnim dijelom Pakta o stabilnosti i rastu te podliježe pravilu o dugu. Predviđa se da će se saldo opće države povećati s -2,5 % BDP-a, koliko je iznosio u 2018., na -2,0 % BDP-a u 2019. te da će u 2022. proračun biti uravnotežen. Na temelju ponovno izračunanog strukturnog salda⁷ ne planira se da će se srednjoročni proračunski cilj, odnosno uravnoteženo stanje proračuna u strukturnom smislu, ostvariti tijekom razdoblja obuhvaćenog Programom stabilnosti za 2019. Prema Programu stabilnosti za 2019. očekuje se da će se udio duga opće države u BDP-u smanjiti s 97,1 % BDP-a, koliko je iznosio u 2018., na 95,8 % u 2019. te da će u 2022. iznositi 88,7 % BDP-a. Makroekonomski scenarij na kojem se temelje te proračunske projekcije uvjerljiv je. Rizici za ostvarenje fiskalnih ciljeva određenih u Programu stabilnosti za 2019. uglavnom se odnose na prihodovnu stranu, pri čemu postoji velika neizvjesnost u pogledu prinosa mnogih prihodovnih mjera ili u pogledu vjerojatnosti da će te mjere biti donesene.
- (8) Vijeće je 13. srpnja 2018. preporučilo Španjolskoj da osigura da stopa nominalnog rasta neto primarnih državnih rashoda⁸ u 2019. ne premaši 0,6 %, što odgovara godišnjoj strukturnoj prilagodbi od 0,65 % BDP-a. Na temelju proljetne prognoze Komisije za 2019. postoji rizik od znatnog odstupanja od preporučenog kretanja prilagodbe prema ostvarenju srednjoročnog proračunskog cilja u 2019.

⁶ Odluka Vijeća (EU) 2019/1001 od 14. lipnja 2019. o stavljanju izvan snage Odluke 2009/417/EZ o postojanju prekomjernog deficita u Španjolskoj (SL L 163, 20.6.2019., str. 59.).

⁷ Ciklički prilagođen saldo bez jednokratnih i privremenih mjera koji je Komisija ponovno izračunala koristeći se zajednički dogovorenim metodologijom.

⁸ Neto primarni državni rashodi sastoje se od ukupnih državnih rashoda bez rashoda za kamate, rashoda za programe Unije koji su u cijelosti usklađeni s prihodima iz fondova Unije i nediskrecijskih promjena u rashodima za naknade za nezaposlenost. Nacionalno financirane bruto investicije u fiksni kapital izgladuju se tijekom četverogodišnjeg razdoblja. Uračunane su diskrecijske mjere na prihodovnoj strani ili povećanja prihoda propisana zakonom, dok se jednokratne mjere na prihodovnoj i rashodovnoj strani poništavaju.

- (9) U 2020., s obzirom na to da je u Španjolskoj udio duga opće države u BDP-u veći od referentne vrijednosti od 60 % BDP-a utvrđene Ugovorom i da predviđeni pozitivni proizvodni jaz iznosi 2 % BDP-a, nominalni rast neto primarnih državnih rashoda ne bi se trebao povećati u 2020., što odgovara strukturnoj prilagodbi od 1 % BDP-a u skladu s matricom zahtjeva iz Pakta o stabilnosti i rastu. Istodobno ima naznaka da su neiskorišteni kapaciteti u gospodarstvu podcijenjeni; predviđa se da će inflacija u 2019. i 2020. ostati ispod 2 % uz daljnju stagnaciju na tržištu rada (visoka stopa nezaposlenosti i vrlo visok udio nesvojevoljnog rada u nepunom radnom vremenu, osoba zaposlenih na ugovore o radu na određeno vrijeme i stope siromaštva među zaposlenim osobama). Nadalje, instrument za procjenu proizvodnog jaza upućuje i na visok stupanj neizvjesnosti procjena proizvodnog jaza koje se temelje na zajedničkoj metodologiji. Na temelju te metodologije čini se da je godišnja strukturna prilagodba od 0,65 % BDP-a primjerena, što odgovara maksimalnoj stopi rasta neto primarnih državnih rashoda od 0,9 %. Prema proljetnoj prognozi Komisije za 2019., ne bude li promjene u politikama, postoji rizik od znatnog odstupanja od potrebne fiskalne prilagodbe u 2020. Nadalje, ne predviđa se da će Španjolska biti usklađena s prijelaznim pravilom o dugu u 2019. i 2020. Općenito, Vijeće smatra da bi se od 2019. trebale poduzeti potrebne mjere kako bi se udovoljilo odredbama Pakta o stabilnosti i rastu. Bilo bi važno sve neočekivane prihode iskoristiti za daljnje smanjenje udjela duga opće države.
- (10) Španjolska i dalje bilježi snažan rast zaposlenosti. Nezaposlenost se smanjuje, ali je i dalje znatno iznad prosjeka Unije, osobito nezaposlenost mladih i niskokvalificiranih radnika. Velike su razlike između muškaraca i žena u smislu zaposlenosti i trajanja radnog vijeka. Neiskorišteni je to potencijal, osobito zbog ubrzanog starenja stanovništva.

- (11) Iako se postupno smanjuje, široko rasprostranjena primjena ugovora o radu na određeno vrijeme, uključujući u sektorima koji su manje osjetljivi na sezonalnost ili cikličnost poslovanja, i dalje je među najvišima u Europi i može ograničiti španjolski potencijal rasta i socijalnu koheziju. Time su najviše pogođeni mladi, niskokvalificirani radnici i državljani trećih zemalja, koji često imaju manja prava na socijalne naknade i izloženi su većim rizicima od siromaštva. Ugovori o radu na određeno vrijeme često se sklapaju na vrlo kratka razdoblja i slab su poticaj radnicima i poslodavcima da ulažu u osposobljavanje, čime se koči rast produktivnosti. I dalje je teško postići prelazak s ugovora o radu na određeno vrijeme na ugovor o radu na neodređeno vrijeme te se zbog prepreka mobilnosti radne snage smanjuju mogućnosti zapošljavanja tražitelja zaposlenja i onemogućuje učinkovita raspodjela tih mogućnosti po cijeloj zemlji.
- (12) Španjolska je povećala potporu dugotrajno nezaposlenim osobama, čiji je udio u aktivnom stanovništvu u 2018. iznosio 6,4 %. Cilj je nedavno donesenih inicijativa da se zaposlenost mladih poveća savjetovanjem i profesionalnim usmjeravanjem, no javne službe za zapošljavanje objavljuju tek manji dio oglasa za slobodna radna mjesta i potrebne su dodatne mjere radi poboljšanja njihove uloge u traženju zaposlenja i zapošljavanju. Konkretno, u nekim je regijama suradnja s poslodavcima slaba i izrada alata za profiliranje vještina kako bi se vještine tražitelja zaposlenja bolje uskladile s potrebama poslodavaca tek je u početnoj fazi. Napreduju partnerstva javnih službi za zapošljavanje i socijalnih službi, ali je suradnja još ograničena u nekim regijama. Većim ulaganjima u modernizirane javne službe za zapošljavanje u kombinaciji s potporom mobilnosti radne snage moglo bi se doprinijeti poboljšanju zapošljivosti i prilagodljivosti radnika i olakšati prijelaze na tržište rada, čime bi se u Španjolskoj poboljšali produktivnost i dugoročni uključiv rast.

- (13) Vidljivi su određeni rezultati nastojanja da se ojača djelovanje inspektorata rada u svrhu suzbijanja zlouporabe primjene ugovora o radu na određeno vrijeme te se povećava udio ugovora o radu na neodređeno vrijeme u neto rastu zaposlenosti. Međutim, poslodavci se i dalje opsežno koriste kratkoročnim ugovorima o radu. Iskustvo pokazuje da brojni poticaji za otvaranje novih radnih mjesta imaju ograničene učinke na poticanje kvalitetnog zapošljavanja. Španjolska je pokrenula novu evaluaciju u cilju pojednostavnjenja sustava, no rezultati još nisu dostupni. Treba ubrzati provedbu natječaja za zapošljavanje kako bi se na svim razinama vlasti smanjio udio ugovora o radu na određeno vrijeme u javnom sektoru i time ostvario cilj od 8 % takvih ugovora do završetka natječaja za zapošljavanje u 2020. Iako je organizacija tripartitnih okruglih stolova dobar način da se socijalni partneri u većoj mjeri uključe u izradu politika, postoji prostor za poboljšanje intenziteta i pravodobnosti savjetovanja.

- (14) Iako se smanjuju, udio osoba izloženih riziku od siromaštva i socijalne isključenosti te dohodovna nejednakost i dalje su veći od prosjeka Unije. Među osobama zaposlenima na određeno vrijeme, niskokvalificiranim radnicima ili radnicima koji nisu rođeni u EU-u vladaju visoke stope siromaštva. Iako se smanjuje, stopa siromaštva djece i dalje je vrlo visoka. Učinak socijalnih transfera koji nisu mirovine na smanjenje siromaštva i dalje je među najnižima u Uniji, osobito među djecom. U Španjolskoj je socijalna potrošnja za kućanstva s djecom (iskazani kao udio u BDP-u) jedna od najnižih u Uniji te je slabo raspoređena unatoč nedavnom malom povećanju naknade za djecu na temelju ocjene imovinskog stanja. Unatoč pozitivnim kretanjima, i dalje postoje znatne razlike u pokrivenosti uslugama socijalne skrbi osoba koje su potpuno ili djelomično ovisne o tuđoj pomoći. I dalje je rascjepkano pružanje potpore nezaposlenim osobama na nacionalnoj razini jer postoje višestruki programi koji su namijenjeni različitim skupinama tražitelja zaposlenja. Nedavno uvedene mjere kojima se poboljšava pokrivenost i zaštita potpore dohotku namijenjene dugotrajno nezaposlenim osobama starije dobi (u dobi od 52 godine ili više) mogu istodobno smanjiti poticaj za rad unutar te skupine. Inače, regionalni programi zajamčenog minimalnog dohotka obilježeni su velikim razlikama u uvjetima pristupa, pokrivenosti i adekvatnosti među regijama te se zbog njihove ograničene prenosivosti među regijama smanjuju poticaji za mobilnost radne snage. Zbog toga niz potrebitih osoba ne prima potporu. Uvođenjem sustava univerzalnih socijalnih iskaznica povećat će se transparentnost sustava socijalnih naknada, čime će se omogućiti njihova bolja dodjela. Iako se siromaštvo smanjuje zahvaljujući ekonomskom oporavku, potrebna su ulaganja u politike socijalne uključenosti i socijalnu infrastrukturu (npr. socijalno stanovanje) kako bi se ostvario održiv rast. Nadalje, Španjolska se suočava sa specifičnim problemima teritorijalne kohezije, kao što su intenzivno iseljavanje i starenje stanovništva u određenim ruralnim područjima. Rješavanju tih problema može se doprinijeti mjerama kojima se potiču poduzetništvo, digitalizacija i socijalna ekonomija, u okviru integriranih strategija teritorijalnog razvoja.

- (15) Tijekom krize španjolski mirovinski sustav imao je važnu ulogu u održavanju životnog standarda osoba starije dobi, koje su izložene manjim rizicima od siromaštva. Predviđanja iz Izvješća o starenju stanovništva iz 2018. i Izvješća o primjerenosti mirovina iz 2018. pokazuju da se reformama iz 2011. i 2013. doprinijelo održivosti i razmjernoj primjerenosti mirovina u dugoročnom razdoblju. Kako bi se, međutim, povećanje mirovina i dalje temeljilo na inflaciji (kako je odlučeno u 2018. i 2019.) te u svrhu odgode faktora održivosti potrebno je poduzeti kompenzacijske mjere kojima bi se osigurala održivost mirovinskog sustava u srednjoročnom i dugoročnom razdoblju. Nadalje, potrebno je donijeti mjere da bi riješio glavni problem koji se odnosi na primjerenost dohotka budućih umirovljenika, trajanje radnog vijeka i ostvarivanje uvjeta za puni radni staž u okolnostima visoke nezaposlenosti i rasprostranjene primjene ugovora o radu na određeno vrijeme i rada u nepunom radnom vremenu.
- (16) Uspješnost u području inovacija i rast produktivnosti u Španjolskoj onemogućeni su zbog niskih razina ulaganja u istraživanje i razvoj i neusklađenosti vještina s potrebama tržišta rada. Rashodi za istraživanje i razvoj u poslovnom sektoru u Španjolskoj upola su manji od prosjeka Unije, osobito u slučaju velikih poduzeća, uz znatne regionalne razlike. Na te razlike utječe niska i opadajuća stopa izvršenja javnog proračuna u području istraživanja i razvoja, posebice zajmova. Nedostatak i neusklađenost vještina s potrebama tržišta rada dodatna su prepreka razvoju i upotrebi naprednih tehnologija, osobito u malim i srednjim poduzećima. U mnogim španjolskim regijama zaposlenost u sektorima visoke tehnologije i sektoru usluga utemeljenih na znanju znatno je ispod prosjeka Unije. Iako se izrađuju regionalne inovacijske strategije za pametnu specijalizaciju i racionalizira upravljanje nacionalnom politikom za istraživanje i inovacije, i dalje je slaba nacionalna i regionalna koordinacija izrade, provedbe i evaluacije politike. Kako bi Španjolska ostvarila bolje rezultate u području inovacija, potrebna su znatna ulaganja u poticanje poduzetništva i novoosnovana poduzeća i njihov rast te promicanje konkurentnosti svih poduzeća i njihove prilagodbe djelatnostima koje imaju veću dodanu vrijednost, među ostalim i digitalizacijom, u cilju povećanja njihove prisutnosti na međunarodnim tržištima. Potrebno je i staviti veći naglasak na javno-privatna partnerstva, suradnju akademske zajednice i poslovnog sektora i prijenos tehnologija, osobito u korist malih i srednjih poduzeća, pojačano upravljanje politikom istraživanja i inovacija na svim razinama vlasti i veću usklađenost istraživačke i razvojne infrastrukture i projekata s regionalnim i nacionalnim inovacijskim strategijama.

- (17) Iako se smanjuje, stopa ranog napuštanja školovanja u Španjolskoj i dalje je vrlo visoka, uz postojanje znatnih regionalnih razlika. Ima prostora za poboljšanje obrazovnih ishoda koji se znatno razlikuju među regijama. Oba čimbenika negativno utječu na dugoročni potencijal rasta produktivnosti. Kasni se s provedbom reforme obrazovnog sustava. Poduzeća navode da je teško pronaći osobe s vještinama potrebnim za uvođenje inovacija, osobito stručnjake za informacijske i komunikacijske tehnologije. Španjolska je odobrila mjere za unaprjeđenje dualnog strukovnog obrazovanja i osposobljavanja, što bi moglo biti ključno za stjecanje vještina i kvalifikacija potrebnih za uvođenje inovacija, no i dalje je skroman interes za pohađanje tih programa. U Španjolskoj je stopa stjecanja visokog obrazovanja veća od prosjeka Unije, no osobe sa stečenim visokim obrazovanjem teško pronalaze odgovarajuće zaposlenje. Razvoj ljudskog kapitala na svim razinama obrazovanja i osposobljavanja, uključujući visoko obrazovanje i strukovno osposobljavanje, i bolja suradnja obrazovnih ustanova i poslovnog sektora u cilju smanjenja postojećih neusklađenosti vještina s potrebama tržišta rada, mogli bi poboljšati pristup obrazovanih mladih ljudi tom tržištu. Time bi se i za poduzeća mogle osigurati vještine i kvalifikacije koje su im potrebne za poboljšanje njihovih inovacijskih kapaciteta kako bi mogla u potpunosti iskoristiti potencijal rasta koji nudi digitalizacija. Preosposobljavanje radnika radi stjecanja digitalnih vještina omogućilo bi španjolskim poduzećima da ostanu konkurentna u gospodarstvu koje se ubrzano digitalizira. Sve te mjere doprinijele bi smanjenju regionalnih razlika.
- (18) Regulatorna ograničenja i rascjepkanost u Španjolskoj sprječavaju poduzeća da iskoriste koristi ekonomije razmjera te koče rast produktivnosti. Zakon o jedinstvu tržišta i dalje je važan instrument za rješavanje tih problema. Odlučnijom provedbom tog zakona i uklanjanjem identificiranih ograničenja pružanju usluga, osobito profesionalnih usluga građevinskih inženjera, arhitekata i pravnika, poboljšale bi se mogućnosti rasta i tržišno natjecanje. Kao što je slučaj i s drugim područjima u kojima su regije ključan faktor za uspješnu provedbu reformi, boljom i održivom koordinacijom nacionalnih i regionalnih tijela mogla bi se povećati djelotvornost politika.

- (19) Nedovršeni spojni vodovi za željeznički prijevoz tereta i ograničena integracija s Unijinim tržištem električne energije i plina onemogućuju Španjolskoj da iskoristi prednosti jedinstvenog tržišta Unije. Španjolska zato treba dodatno ulagati u interkonekcije elektroenergetskih mreža s ostatkom Unije kako bi do 2020. ostvarila cilj od najmanje 10 % instaliranog kapaciteta za proizvodnju električne energije. Ulaganja su potrebna i kako bi se bolje iskoristila željeznička infrastruktura za prijevoz tereta, uključujući prekogranične spojne vodove s Francuskom i Portugalom i spojne vodove s lukama i logističkim čvorištima.
- (20) Ulaganja su nedostatna i u području upravljanja prirodnim resursima koja su potrebna da bi se osigurao model održivijeg razvoja. Smanjenjem potrošnje energije u zgradama i izgradnjom pametnih mreža i skladištenjem električne energije dobivene iz obnovljivih izvora energije mogla bi se bolje zadovoljiti potražnja. Poduzimanjem dodatnih napora trebalo bi promicati održive načine prijevoza i kružno gospodarstvo. Određeni dijelovi Španjolske ubrajaju se u područja najizloženija klimatskim promjenama u Europi te su u njima postojeći vodni resursi nedostatni i zahtijevaju dodatna ulaganja u infrastrukturu radi poboljšanja vodnog gospodarstva, uključujući pročišćavanje otpadnih voda, rješavanje curenja vodovodnih mreža i sustav vodoopskrbe. Unatoč postojanom napretku ostvarenom posljednjih godina Španjolska još nije ispunila određene zahtjeve iz prava Unije o vodnim resursima. Ispunjenjem svih tih ciljeva Španjolska bi ostvarila okolišne, gospodarske i socijalne koristi.
- (21) Kad je riječ o svim identificiranim nedostatnim ulaganjima, trebalo bi voditi računa o specifičnim regionalnim razlikama u pogledu potreba za ulaganjima. Teritorijalne razlike u BDP-u po stanovniku nisu velike, ali su veće nego što su bile prije krize, uglavnom zbog nejednakog učinka gubitka radnih mjesta u regijama. Najveće postojeće regionalne razlike odnose se na pokazatelje produktivnosti rada i socijalnog učinka za koje većina španjolskih regija bilježi lošije rezultate od prosjeka Unije. Kad je riječ o drugim socioekonomskim pokazateljima, primjerice inovacijama, poduzetništvu i konkurentnosti, prisutne su velike teritorijalne razlike. Regionalne razlike u pogledu potreba za ulaganjima trebale bi se uzeti u obzir u okviru ekonomske politike povezane s ulaganjima.

- (22) Programiranje fondova Unije u razdoblju 2021. – 2027. moglo bi doprinijeti uklanjanju nekih nedostataka utvrđenih u preporukama, a osobito u područjima iz Priloga D izvješću za Španjolsku za 2019. To bi Španjolskoj omogućilo da na najbolji način iskoristi ta sredstva u utvrđenim sektorima, vodeći računa o regionalnim razlikama i o specifičnoj situaciji Kanarskih otoka kao najudaljenije regije. Jačanje administrativnih kapaciteta države za upravljanje tim sredstvima važan je čimbenik uspješnosti takvog ulaganja.
- (23) Komisija je u okviru europskog semestra 2019. provela sveobuhvatnu analizu ekonomske politike Španjolske te ju je objavila u izvješću za Španjolsku za 2019. Ocijenila je i Program stabilnosti za 2019. i Nacionalni program reformi za 2019. te mjere poduzete kao odgovor na preporuke upućene Španjolskoj prethodnih godina. Komisija je u obzir uzela ne samo njihovu važnost za održivu fiskalnu i socioekonomsku politiku u Španjolskoj nego i njihovu usklađenost s pravilima i smjernicama Unije jer je ukupno gospodarsko upravljanje u Uniji potrebno ojačati uključivanjem doprinosa na razini Unije u buduće nacionalne odluke.
- (24) Uzimajući u obzir tu ocjenu, Vijeće je ispitalo Program stabilnosti za 2019. i njegovo je mišljenje⁹ posebno navedeno u preporuci 1. u nastavku.
- (25) Uzimajući u obzir detaljno preispitivanje koje je provela Komisija i tu ocjenu, Vijeće je ispitalo Nacionalni program reformi za 2019. i Program stabilnosti za 2019. Preporuke Vijeća donesene na temelju članka 6. Uredbe (EU) br. 1176/2011 navedene su u preporukama od 1. do 4. u nastavku. Tim se preporukama doprinosi i provedbi Preporuke za europodručje za 2019., posebice provedbi prve, druge i treće preporuke za europodručje. Fiskalnim politikama iz preporuke 1. doprinosi se, među ostalim, rješavanju neravnoteža povezanih s visokim državnim dugom,

⁹ Na temelju članka 5. stavka 2. Uredbe (EZ) br. 1466/97.

PREPORUČUJE da Španjolska u 2019. i 2020. poduzme djelovanja kojima je cilj:

1. Osigurati da stopa nominalnog rasta neto primarnih državnih rashoda u 2020. ne premaši 0,9 %, što odgovara godišnjoj strukturnoj prilagodbi od 0,65 % BDP-a. Poduzeti mjere za jačanje fiskalnog okvira i okvira za javnu nabavu na svim razinama vlasti. Očuvati održivost mirovinskog sustava. Iskoristiti neočekivane prihode za brže smanjenje udjela duga opće države.
2. Službama za zapošljavanje i socijalnim službama osigurati kapacitete koji su im potrebni za pružanje djelotvorne potpore. Poticati prelazak na ugovore o radu na neodređeno vrijeme, među ostalim pojednostavnjivanjem sustava poticaja za zapošljavanje. Poboljšati potporu obiteljima, smanjiti rascjepkanost nacionalne pomoći za nezaposlenost i ukloniti nedostatke u pogledu pokrivenosti programima minimalnog dohotka. Smanjiti razinu ranog napuštanja školovanja i poboljšati obrazovne ishode, vodeći računa o regionalnim razlikama. Povećati suradnju obrazovnih ustanova i poslovnog sektora u cilju poboljšanja osiguravanja vještina i kvalifikacija relevantnih za tržište rada, osobito u području informacijskih i komunikacijskih tehnologija.
3. Usmjeriti ekonomsku politiku povezanu s ulaganjima na poticanje inovacija, učinkovitosti resursa i energetske učinkovitosti, nadogradnju željezničke infrastrukture za prijevoz tereta i proširenje interkonekcija elektroenergetskih sustava s ostatkom Unije, vodeći računa o regionalnim razlikama. Poboljšati djelotvornost politika kojima se podupiru istraživanje i inovacije.
4. Nastaviti provedbu Zakona o jedinstvu tržišta usklađenjem, na svim razinama vlasti, propisa kojima se uređuje pristup poslovnim djelatnostima i njihovo obavljanje, osobito uslužnih djelatnosti, s načelima tog zakona i poboljšanjem suradnje administrativnih jedinica.

Sastavljeno u Bruxellesu

Za Vijeće

Predsjednik